

Số: 13 /BC-UBND

Thạch Châu, ngày 17 tháng 01 năm 2024

BÁO CÁO

Việc quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích lịch sử - văn hóa đã được xếp hạng trên địa bàn xã Thạch Châu năm 2023.

Thực hiện Công văn số 97/UBND-VHTT ngày 15/01/2024 của Ủy ban nhân dân huyện Lộc Hà về việc triển khai thực hiện Kế hoạch kiểm tra việc quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích lịch sử - văn hóa. Ủy ban nhân dân xã Thạch Châu báo cáo kết quả thực hiện công tác quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích lịch sử - văn hóa đã được xếp hạng trên địa bàn xã Thạch Châu năm 2023 như sau:

I. Đặc điểm, tình hình thực trạng di tích trên địa bàn

Thạch Châu là một trong những vùng đất được khai phá và hình thành sớm của huyện Lộc Hà, là một xã có nhiều di tích lịch sử - văn hóa dòng họ nổi tiếng. Hệ thống di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn xã là chứng tích ghi nhận cả một quá trình chiến đấu, xây dựng lâu dài, bền bỉ của người dân nơi đây trong suốt tiến trình dựng nước và giữ nước. Đồng thời cũng phản ánh tầm cỡ của một vùng đất văn hóa được sinh ra và nuôi dưỡng bằng tín ngưỡng, phong tục truyền thống lâu bền, mãnh liệt. Người dân nơi đây sinh sống chủ yếu bằng nghề nông, ngoài ra còn một số hộ dân làm diêm nghiệp, nghề thủ công và kinh doanh buôn bán nhỏ. Đặc biệt, đây là vùng có truyền thống học hành đỗ đạt khoa bảng và làm quan dưới các triều đại phong kiến và cũng là vùng có nhiều di tích gắn với các danh nhân lịch sử văn hóa của các dòng họ như Phan Huy, Lê Quang, Trần Hữu, Nguyễn Đình, Phạm Văn, Nguyễn Phúc...

Hiện nay, hiện trạng các di tích trên địa bàn xã được bảo tồn, phát huy giá trị tốt đáp ứng được nhu cầu của cộng đồng, góp phần đáng kể vào phát triển kinh tế- xã hội của xã. Các di tích di tích đã xếp hạng, di tích chưa xếp hạng nằm trong danh mục của xã là ghi nhận công tích cả một quá trình xây dựng, phát triển lâu dài của nhân dân, đồng thời phản ánh phong tục bản sắc văn hoá truyền thống của địa phương. Trên địa bàn xã Thạch Châu có 75 dòng họ lớn nhỏ, trong đó có 05 dòng họ được xếp hạng di tích lịch sử - văn hóa, bao gồm 01 di tích cấp Quốc gia, 04 di tích cấp Tỉnh với loại hình di tích lịch sử - văn hóa dòng họ.

II. Đánh giá công tác quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích lịch sử - văn hóa.

1. Công tác quản lý di tích

Trên cơ sở quy định của Luật Di sản văn hóa, Nghị định quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật di sản văn hóa, Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa, Ủy ban nhân dân xã đã ban hành các văn bản, kế hoạch chỉ đạo tăng cường quản lý hoạt động ở các di tích như:

- UBND xã đã ban hành Quyết định số 83/QĐ-UBND ngày 08/11/2022 về việc thành lập Ban quản lý di tích lịch sử văn hóa cấp tỉnh trên địa bàn xã Thạch Châu nhằm quản lý, sử dụng và phát huy giá trị văn hóa của di tích, các hoạt động tín ngưỡng, tâm linh trên địa bàn. UBND xã đã phân công người thuộc Ban quản lý di tích là người đại diện cho dòng họ, trực tiếp trông coi và quản lý di tích làm thành viên. Riêng đối với di tích lịch sử văn hóa cấp Quốc gia căn cứ Quyết định số 27/2013/QĐ-UBND ngày 10/7/2013 của UBND tỉnh Hà Tĩnh Ban hành quy định quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa và danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh.

- Bên cạnh việc tăng cường tuyên truyền nâng cao nhận thức của các tầng lớp nhân dân thì công tác quản lý các di tích cũng được quan tâm, góp phần tích cực trong việc phát huy các di sản văn hóa trong cộng đồng. Trong năm 2023 UBND xã ban hành Kế hoạch số 06/KH-UBND ngày 20 tháng 02 năm 2023 về việc Tổ chức kiểm kê di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn xã Thạch Châu. Quyết định số 29/QĐ-UBND ngày 20 tháng 02 năm 2023 về việc Thành lập Tổ kiểm kê di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn xã Thạch Châu. Công tác kiểm kê di tích lịch sử đã đánh giá hiện trạng di tích và thực trạng công tác quản lý di tích ở cơ sở (những tồn tại, vướng mắc, khó khăn...), đề xuất tham mưu cấp có thẩm quyền có những giải pháp nhằm bảo tồn và phát huy giá trị di tích đạt hiệu quả. Bên cạnh đó xây dựng cơ sở dữ liệu, lưu trữ bảo quản thông tin và văn bản pháp lý phục vụ công tác quản lý nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa trên; từng bước giới thiệu, quảng bá, hướng dẫn nghiệp vụ về công tác quản lý, bảo vệ và phát huy các giá trị văn hóa trên địa bàn xã.

- Số lượng di tích trên địa bàn: 05 di tích, cụ thể:

+ 01 di tích lịch sử văn - hóa cấp Quốc gia: Nhà thờ họ Phan Huy, thôn Thanh Tân, năm xếp hạng 1996.

+ 04 di tích lịch sử - văn hóa cấp Tỉnh: Nhà thờ họ Phạm Xuân Linh, Phạm Xuân Thông, thôn Lâm Châu, năm xếp hạng 2015; Nhà thờ họ Nguyễn Trọng, thôn Quang Phú, năm xếp hạng 2014; Nhà thờ họ Nguyễn Phúc Giáp,

thôn Đức Châu, năm xếp hạng 2020; Mộ và Nhà thờ họ Lê Trác, thôn Kim Ngọc, năm xếp hạng 2023.

- Loại hình di tích: Di tích lịch sử - văn hóa dòng họ

2. Công tác quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích.

1. Số thu, chi tiền công đức, tài trợ tại các di tích năm 2023:

- Tổng số thu là 1.172,769 triệu đồng, không bao gồm các khoản công đức, tài trợ bằng hiện vật (trừ vàng, bạc, kim khí quý, đá quý), công trình xây dựng và tiền công đức, tài trợ cho hoạt động tôn giáo của tổ chức tôn giáo.

- Tổng số chi là 884,298 triệu đồng, trong đó: Chi hoạt động quản lý là 153,6 triệu đồng; chi hoạt động lễ hội là 329,951 triệu đồng; chi tu bổ, tôn tạo di tích là 325,5 triệu đồng; chi hoạt động từ thiện, nhân đạo là 53.5 triệu đồng; các khoản chi khác (tuyên truyền, quảng bá về lễ hội, di tích; bảo đảm an ninh trật tự, y tế, bảo vệ môi trường, phòng chống cháy nổ; cải tạo, nâng cấp các công trình phụ trợ gồm nhà vệ sinh, đường nội bộ, đường điện, cấp thoát nước, bãi đỗ xe...) là 16,738 triệu đồng.

(Có phụ biểu báo cáo cụ thể kèm theo)

2. Về giám sát tiếp nhận, kiểm đếm và quản lý tiền công đức, tài trợ:

Hiện nay, tại các di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn, việc quản lý tiền công đức, tài trợ được thực hiện bởi Hội đồng gia tộc. Hội đồng gia tộc cử người tiếp nhận, mở sổ ghi chép đầy đủ số tiền đã tiếp nhận từ con cháu vào các dịp như giỗ tổ, rằm tháng Giêng, tháng Bảy, Tết... Riêng di tích tướng công Nguyễn Phúc Giáp đã mở sổ tài khoản ngân hàng do bác đại diện dòng họ đứng tên để thu các khoản liên quan tới đóng góp của con cháu trong việc xây mới nhà thờ. Hằng năm công khai số dư theo quy định. Đối với tiền trong hòm công đức, định kỳ hằng năm sẽ tổ chức kiểm đếm nếu có. Nguồn thu tiền công đức, tài trợ được phục vụ cho hoạt động của di tích, được quản lý, sử dụng đúng mục đích, có ghi chép cụ thể, thể hiện các khoản thu, chi rõ ràng, đảm bảo công khai, minh bạch trước Hội đồng gia tộc và con cháu trong dòng họ.

3. Nhận xét, đánh giá:

a) Về kết quả đạt được:

UBND xã đã triển khai công tác tuyên truyền Thông tư số 04/2022/TTBTC ngày 19/01/2023 của Bộ tài chính; hướng dẫn của phòng tài chính quản lý, thu chi tài chính cho công tác tổ chức lễ hội bằng nhiều hình thức như đăng công

khai trên trang TTĐT, trên trang Facebook của xã, triển khai tới ban quản lý di tích. Trong đó chú trọng việc công khai việc thu, chi các khoản công đức, tài trợ, hỗ trợ, đóng góp tự nguyện cho tổ chức, cá nhân đã có đóng góp tài chính cho công tác tổ chức lễ hội, bảo vệ và phát huy giá trị di tích nếu tổ chức, cá nhân này có yêu cầu; Cung cấp kịp thời thông tin khi được cơ quan chức năng có thẩm quyền yêu cầu theo quy định của pháp luật.

Việc quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích lịch sử - văn hóa mang lại ý nghĩa thiết thực. Qua đó giúp cho các tổ chức, cá nhân là chủ sở hữu hoặc được giao quản lý, sử dụng di tích quản lý tiền công đức, tài trợ theo hướng minh bạch, rõ ràng, tạo niềm tin và mang lại đóng góp cho các hoạt động cộng đồng, đóng góp không nhỏ vào sự phát triển kinh tế xã hội của địa phương. Trong năm 2023, việc quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn xã Thạch Châu ngày càng trở nên chặt chẽ và khoa học hơn. Tại các di tích lịch sử văn hóa dòng họ đã được xếp hạng, căn cứ và tình hình thực tế cũng như các quy định của pháp luật. Tại mỗi di tích lịch sử văn hóa có Hội đồng gia tộc, bầu thư ký thủ quỹ phụ trách lĩnh vực quản lý tiền công đức, tài trợ; quản lý việc thu-chi của dòng họ.

Tại các di tích trên địa bàn chưa thực hiện thu phí tham quan tại di tích.

b) Những thuận lợi, khó khăn:

* *Thuận lợi*

- Sự quan tâm chỉ đạo của các ngành cấp trên và sự ủng hộ của nhân dân, sự vào cuộc của cộng đồng với xu thế hướng về cội nguồn.

- Hằng năm, ban văn hóa xã tổ chức tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng về nội dung Luật di sản văn hóa, các hướng dẫn thi hành luật với nhiều hình thức phù hợp. Đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền trên các phương diện thông tin như: Cổng/ Trang thông tin điện tử; hệ thống truyền thanh, các trang mạng xã hội, tuyên truyền cổ động trực quan, lưu động, tuyên truyền trong hệ thống trường học, thông qua các hội thi, hội diễn, liên hoan, hội nghị... nhằm xác định rõ trách nhiệm của các ban, ngành, đoàn thể, các hộ gia đình, tổ chức, cá nhân. Qua đó, đã góp phần nâng cao nhận thức trách nhiệm trong phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn.

* *Khó khăn*

- Trong thời gian qua, chưa có văn bản pháp luật quy định cụ thể về quản lý, thu chi đối với lĩnh vực này mà mới chỉ dừng lại ở công văn hướng dẫn thực hiện, chưa có tác dụng chế tài một cách hiệu quả.

- Đội ngũ nhân lực làm công tác quản lý di tích cấp xã chưa có kinh nghiệm, chuyên môn trong việc quản lý di tích nên chưa kịp thời đề xuất để khắc phục những tồn tại, nâng cao hiệu quả trong công tác quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích - lịch sử.

III. Kiến nghị

Trong suốt quá trình hình thành và tồn tại, các di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn xã là những trung tâm sinh hoạt văn hóa tín ngưỡng chung của cộng đồng làng xóm. Hàng năm, tổ chức Lễ vào các ngày húy kỵ, các ngày rằm, Tết... góp phần hình thành sợi dây gắn kết cộng đồng, đem lại đời sống tâm linh của người dân sau những ngày lao động vất vả. Để phát huy hết giá trị di tích UBND xã tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả các hoạt động tuyên truyền, phổ biến pháp luật. Thực hiện tốt công tác xã hội hóa, huy động các nguồn lực để mở rộng, tôn tạo các di tích dòng họ ngày càng khang trang hơn, cảnh quan môi trường ngày càng xanh - sạch - đẹp hơn; Chấp hành tốt chủ trương đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước, quy ước của dòng họ và các quy định của địa phương liên quan tới việc quản lý tiền công đức, tài trợ một cách khách quan, đúng pháp luật và đảm bảo tính công khai, minh bạch.

Bên cạnh đó, đề xuất các Sở, ban ngành cấp trên có hướng dẫn cụ thể, chi tiết hơn nhằm triển khai có hiệu quả Thông tư số 04/2023/TT-BTC ngày 19/01/2023 của Bộ Tài chính. Tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ làm công tác quản lý văn hóa, Ban quản lý các di tích lịch sử văn hóa đã được xếp hạng, người được giao trông coi, quản lý di tích nhằm nâng cao nhận thức, vai trò trách nhiệm trong việc quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích, góp phần làm tốt hơn nữa công tác quản lý, bảo tồn và phát huy các giá trị lịch sử văn hóa ở địa phương.

Trên đây là báo cáo kết quả thực hiện công tác quản lý tiền công đức, tài trợ tại các di tích lịch sử - văn hóa đã được xếp hạng trên địa bàn xã Thạch Châu năm 2023./.

Nơi nhận:

- UBND huyện Lộc Hà;
- Phòng VHHTT huyện;
- Lưu: VT.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
CHỦ TỊCH

Lê Văn Thông